

**Рішення
колегії Державного комітету
архівів України**

м. Київ

20 квітня 2010 р.

Про дотримання Держкомархівом України положень Закону України «Про міжнародні договори», Положення про порядок укладання, виконання та денонсації міжнародних договорів України міжвідомчого характеру

Заслухавши і обговоривши повідомлення начальника Управління інформації та міжнародного співробітництва Держкомархіву Ю. А. Прилепішевої про стан виконання та дотримання Державним комітетом положень законодавства України про міжнародні договори, колегія констатує, що упродовж 2005–2009 років на виконання нормативно-правових актів у сфері зовнішніх зносин та міжнародних договорів Управлінням активізовано роботу з інвентаризації існуючих міжнародних договорів України міжвідомчого характеру, укладених Державним комітетом в архівній сфері, та аналізу їх відповідності чинному законодавству, визначення договорів, які втратили чинність та внесення пропозиції про їх переукладення в разі визнання потреби сторонами, що їх уклали.

Управлінням вжито заходів з забезпечення дотримання зобов'язань за діючими міжнародними договорами міжвідомчого характеру в архівній сфері та підвищення ефективності їх виконання. Внесено пропозиції до розширення географії співробітництва Держкомархіву з державними архівними службами іноземних держав шляхом ініціювання укладення таких договорів з державними архівними службами Азербайджанської Республіки, Королівства Бельгія, Республіки Болгарія, Вірменії, Республіки Грузія, Ісламської Республіки Іран, Киргизької Республіки, Португальської Республіки, Румунії, Республіки Сербія, Республіки Словаччина, Республіки Узбекистан, Чеської Республіки, Республіки Чорногорія.

У спеціальному розділі рубрики «Міжнародні контакти» опубліковано перелік міжнародних договорів міжвідомчого характеру, укладених Держкомархівом, Управлінням ведеться спеціальний журнал реєстрації міжнародних договорів.

Управління забезпечує неухильне дотримання циркулярних листів та інших рекомендацій МЗС та Мін'юсту щодо порядку укладення, виконання та денонсації міжнародних договорів України міжвідомчого характеру. На етапі ініціювання міжнародних договорів міжвідомчого характеру в архівній сфері Управлінням здійснюються переговори щодо узгодження проекту міжнародних договорів, готуються пропозиції щодо їх укладення, які, крім проекту міжнародного договору, містять пояснювальну записку, в якій обґрунтовується доцільність укладення міжнародного договору, визначаються вірогідні політичні, правові, соціально-економічні, фінансові, гуманітарні та інші наслідки його укладення, а також суб'єкти виконання міжнародного договору.

Згадані пропозиції проходять процедуру внутрішньодержавного погодження із заінтересованими органами державної влади, у тому числі обов'язково з Мін'юстом та МЗС.

За результатами погодження пропозиції щодо укладення міжнародного договору подаються на розгляд до Кабінету Міністрів України. При цьому у супровідній документації відображаються усі зауваження та пропозиції, надані у ході погодження, та інформації щодо їх врахування Держкомархівом.

Усі міжнародні договори міжвідомчого характеру, укладені Держкомархівом в архівній сфері, підготовлені українською та відповідними іноземними мовами, при цьому усі тексти є автентичними. В окремих випадках сторонами, учасниками міжнародного договору, підписано примірник договору російською або англійською мовами.

Управління зберігає усі робочі матеріали щодо підготовки до підписання проектів міжнародних договорів міжвідомчого характеру в архівній сфері, а також копії підписаних договорів. Зазначені документи формуються в окрему справу, яка з часом передається в архів на постійне зберігання.

Особою відповідальною за роботу з міжнародними договорами міжвідомчого характеру є начальник Управління.

Упродовж 2005–2009 років Держкомархівом укладено міжнародні договори міжвідомчого характеру з Меморіальним музеєм Голокосту США (2005), Міністерством внутрішніх справ Чеської Республіки, представленим відділом архівного відомства (2005), Державним агентством «Архіви» Ради Міністрів Республіки Болгарія (2007), Національним архівом Вірменія (2007), Генеральною дирекцією державних архівів Латвії (2008), Генеральною дирекцією державних архівів Латвії (2008), Міністерством культури та інформації Киргизької Республіки (2009), Агентством «Узархів» при Кабінеті Міністрів Республіки Узбекистан (2009), Державним архівом Чорногорії (2009), Протоколи про спільні проекти Державного комітету архівів України з Федеральним архівним агентством (Російська Федерація) (2007), Департаментом з архівів та діловодства Міністерства юстиції Республіки Білорусь (2008).

Оригінали міжнародних договорів у двотижневий строк з дня набрання ними чинності передано на постійне зберігання до МЗС та включено до Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів, оприлюднено в інформаційному бюлетені «Офіційний вісник України».

З метою підтримання Мін'юстом в контрольному стані текстів міжнародних договорів міжвідомчого характеру Державний комітет своєчасно інформував міністерство про втрату чинності Угоди про співробітництво між Головним архівним управлінням при Кабінеті Міністрів України і Генеральною дирекцією державних архівів Республіки Польща від 7 липня 1993 року, Угоди про співробітництво між Головним архівним управлінням при Кабінеті Міністрів України і Генеральною дирекцією державних архівів Латвії від 3 листопада 1994 року, Угоди про співробітництво між Головним архівним управлінням при Кабінеті Міністрів України та Головним управлінням архівів при Раді Міністрів Республіки Болгарії від 13 листопада 1995 року, Договору

про співробітництво між американською меморіальною Радою Голокосту і її Музеєм та Державним комітетом архівів України від 13 вересня 2000 року. Міністерству у місячний термін було подано на паперових та електронних носіях тексти міжнародних договорів, якими ці зміни внесені.

У зв'язку з недосягненням остаточної згоди з керівництвом державних архівних служб Румунії та Республіки Словаччина не укладено нову редакцію Угоди про співробітництво між Державним комітетом архівів України та Міністерством внутрішніх справ Румунії та Протокол про спільні проекти Державного комітету архівів України та Міністерства внутрішніх справ Румунії у сфері архівної справи, Угоду про співробітництво між Державним комітетом архівів України та Словацьким Національним архівом.

У період з 20 по 23 травня 2010 року в рамках робочих засідань 11-ї Загальної конференції Євро-Азійського регіонального відділення Міжнародної ради архівів (далі – ЄВРАЗІКА) планується укласти Меморандум про співробітництво між Державним комітетом архівів України та Національним архівним управлінням Азербайжанської Республіки, Меморандум про співробітництво між Державним комітетом архівів України і Національним архівом Грузії, Угоду про співробітництво в сфері архівної справи між Державним комітетом архівів України та Міністерством культури і інформації Республіки Казахстан.

До кінця поточного року триватиме робота у напрямку остаточного узгодження текстів міжнародних договорів міжвідомчого характеру про співробітництво в архівній сфері з Головними архівами Королівства Бельгія та державних архівів Провінцій, Національною бібліотекою та архівом Ісламської Республіки Іран, планується розпочати співпрацю щодо можливості укладення міжнародного договору з Генеральною дирекцією архівів Португальської Республіки.

З метою поліпшення міжнародної діяльності державних архівних установ, зокрема, підвищення ними якості підготовки проектів міжнародних договорів Управлінням розроблено типовий проект міжнародного договору та зразок ведення їх реєстрації (додатки №№ 1, 2 до рішення колегії Держкомархіву).

Станом на квітень 2010 року діючими є міжнародні гуманітарні договори не міжвідомчого характеру укладені Держкомархівом з Американським меморіальним музеєм Голокосту (США), Генеалогічним товариством Юта (США) та Документаційним центром об'єднання «Саксонські меморіали» (ФРН).

З Американським меморіальним музеєм Голокосту співпрацювали (ють) ЦДАГО, ЦДІАЛ, ДЦЗД НАФ, держархіви АР Крим, Вінницької, Житомирської, Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської, Чернівецької областей, з Генеалогічним товариством Юта ЦДІАК, ЦДІАЛ, держархіви АР Крим, Вінницької, Дніпропетровської, Донецької, Закарпатської, Запорізької, Миколаївської, Одеської, Сумської, Тернопільської, Черкаської, Чернівецької, Чернігівської областей, з Об'єднанням «Саксонські меморіали» ЦДАВО, ДА СБУ.

Слід відмітити активну міжнародну діяльність УНДІАСД, ЦДІАЛ, ЦДІАК, ЦДНТА, ДА СБУ, держархівів АР Крим, Закарпатської, Київської, Миколаївської, Одеської, Тернопільської, Харківської областей, м. Севастополя, які ініціювали укладення двосторонніх угод про співробітництво з іноземними архівними установами, науковими інституціями та іншими зацікавленими у співробітництві установами і організаціями.

Негативною практикою роботи державних архівних установ є направлення до Держкомархіву на погодження проектів двосторонніх договорів з компетентними органами іноземних держав за один-два дні до їх підписання, або ж взагалі після їх укладення. Це характерно для всі архівів, особливо ситуація погіршилась 2009 року. Єдині, хто дотримується директив Державного комітету в цьому напрямку це ЦДНТА, ЦДАЗУ та ЦДІАЛ.

Звіти, що надходять до Держкомархіву, про виконання зобов'язань за таким договорами не містять конкретних результатів, у зв'язку з чим, для підготовки рішення колегії Управління було вимушено витребувати відповідні відомості додатково.

Виходячи із завдань подальшого розвитку взаємовигідного співробітництва державних архівних установ України з архівними установами іноземних держав та на виконання законодавства України про міжнародні договори, колегія **вирішує:**

1. Управлінню інформації та міжнародного співробітництва Держкомархіву (Ю. А. Прилепішева):

– забезпечити завчасне планування заходів міжнародного характеру як за кордоном, так і в Україні, своєчасну та належну підготовку і затвердження директивних документів щодо участі керівництва Держкомархіву (делегацій архівістів) у цих заходах, не допускати участь Держкомархіву та державних архівних установ у цих заходах без своєчасного погодження з МЗС та без звітування про результати;

– підготувати до підписання у встановленому порядку у рамках робочих засідань 11-й Загальної конференції ЄВРАЗІКІ Меморандум про співробітництво між Державним комітетом архівів України та Національним архівним управлінням Азербайджанської Республіки, Меморандум про співробітництво між Державним комітетом архівів України і Національним архівом Грузії, Угоду про співробітництво в сфері архівної справи між Державним комітетом архівів України та Міністерством культури і інформації Республіки Казахстан;

– до кінця 2010 року забезпечити узгодження текстів міжнародних договорів міжвідомчого характеру про співробітництво в архівній сфері з Головними архівами Королівства Бельгія та державних архівів Провінцій, Національною бібліотекою та архівом Ісламської Республіки Іран, розпочати співпрацю щодо можливості укладення міжнародного договору з Генеральною дирекцією архівів Португальської Республіки;

– до кінця першого півріччя 2010 року вивчити спільно з ДА СБУ питання участі державних архівів у реалізації спільного проекту з Документаційним центром об'єднання “Саксонські меморіали” (ФРН);

– забезпечити своєчасне подання для публікації на офіційному веб-порталі Держкомархіву України інформації про укладені міжнародні договори міжвідомчого характеру в архівній сфері;

– у межах компетенції забезпечувати координацію міжнародного співробітництва державних архівних установ з архівними установами інших держав, з міжнародними та регіональними організаціями архівістів та надавати методичну допомогу при розробленні ними відповідних договорів.

2. Керівникам державних архівних установ забезпечити:

– неухильне виконання пп. 1-2 наказу Держкомархіву від 30.11.2005 № 140 "Про порядок здійснення службових відряджень за кордон та укладання міжнародних договорів про співробітництво з архівними установами та іншими організаціями іноземних держав представниками державних архівних установ";

– вчасне, *не пізніше ніж за місяць до укладення*, подання на погодження з Держкомархівом двосторонніх договорів про співробітництво з іноземними архівними установами, науковими інституціями та іншими зацікавленими у співробітництві установами і організаціями та засвідчених копій цих договорів *упродовж одного місяця* після їх підписання;

– використовувати при підготовці проектів двосторонніх договорів про співробітництво з уповноваженими органами іноземних держав типовий проект міжнародного договору (Додаток № 1 до рішення колегії Держкомархіву);

– ведення реєстрації двосторонніх договорів про співробітництво з уповноваженими органами іноземних держав відповідно до зразка, наведеного у Додатку № 2 до цього рішення колегії Держкомархіву;

– направлення двічі на рік (*червень, грудень поточного року*) до Держкомархіву піврічних звітів про участь у міжнародних заходах не тільки за кордоном, але й в Україні та стан виконання зобов'язань за двосторонніми договорами про співробітництво з уповноваженими органами іноземних держав;

– подання раз на рік (*до 20 грудня поточного року*) до Держкомархіву пропозицій до Плану заходів міжнародного характеру як за кордоном, так і в Україні на наступний період.

Голова колегії,

Голова Державного комітету архівів України

О. П. Гінзбург

Секретар колегії

Т. В. Галицька